

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 363/04-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. decembra 2004 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. Ivana Matušíka, bytom L., a spoločnosti HEROLD TELE MEDIA, s. r. o., so sídlom B., zastúpených advokátom JUDr. L. A., B., vo veci porušenia ich základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci v ich prítomnosti a základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom zaručených v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé a verejné prejednanie ich záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, zákazu diskriminácie podľa čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a zákazu zneužitia práv podľa čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. Obdo V 64/2002, ako aj vo veci porušenia čl. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky a vládou Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. Ivana Matušíka a HEROLD TELE MEDIA, s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1.1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. augusta 2004 doručená sťažnosť z 27. júla 2004 Ing. Ivana Matušíka, bytom L., a spoločnosti HEROLD TELE MEDIA, s. r. o., so sídlom B. (ďalej len „sťažovateľ 2“; spolu ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. L. A., B.

Sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej „ústava“), porušenie základného práva na prerokovanie veci v ich prítomnosti a základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, porušenie práva na spravodlivé a verejné prejednanie ich záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), porušenie práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru, porušenie zákazu diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru a zákazu zneužitia práv podľa čl. 17 dohovoru konaním a rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. Obdo V 64/2002 o dovolaní sťažovateľov proti rozhodnutiu najvyššieho súdu o odvolaní vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Obo 109/02 v súvislosti s predchádzajúcim konaním a rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 5 K 179/99.

Sťažovatelia namietajú taktiež porušenie čl. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) a vládou Slovenskej republiky (ďalej len „vláda SR“) v súvislosti s konaním a rozhodnutím označených súdov v uvedenej veci.

1.2. Sťažovatelia uviedli, že sa návrhom na vyhlásenie konkurzu podaným krajskému súdu 21. júna 1999 (s viacerými dodatkami) domáhali usporiadania svojich majetkových pomerov voči dlžníkovi Slovenským telekomunikáciám, a. s., so sídlom v B. (ďalej len „Slovenské telekomunikácie, a. s.“). Tento návrh bol krajským súdom zaevidovaný pod sp. zn. 5 K 179/99. Uznesením č. k. 5 K 179/99–620 z 29. januára 2002 krajský súd návrh

sťažovateľov spolu s návrhmi ďalších navrhovateľov pripojenými následne k návrhu sťažovateľov na vyhlásenie konkurzu na majetok Slovenských telekomunikácií, a. s., zamietol. Proti uvedenému rozhodnutiu podali sťažovatelia v zákonom stanovenej lehote odvolanie, ktoré najvyšší súd ako súd odvolací uznesením sp. zn. 1 Obo 109/02 z 13. augusta 2002 zamietol a napadnuté uznesenie krajského súdu č. k. 5 K 179/99–620 z 29. januára 2002 potvrdil. Sťažovatelia napadli toto rozhodnutie, ako uvádzajú „z dôvodu právnej istoty“, dovolaniami doručenými krajskému súdu 24. októbra 2002 a 6. decembra 2002 a taktiež spoločnou ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. decembra 2002.

Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 31/03–16 z 26. februára 2003 sťažnosť v uvedenej časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci (čl. 127 ods. 1 ústavy) s tým, že sťažovatelia majú možnosť (so zreteľom na dôvody uvedené v ústavnej sťažnosti) domáhať sa ochrany svojich práv využitím mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania [§ 241 ods. 2 písm. a) a b) Občianskeho súdneho poriadku - ďalej aj „OSP“] pred všeobecnými súdmi. Ústavný súd v tejto súvislosti uviedol, že podľa jeho právneho názoru § 66f zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZKV“) vylučuje použitie ustanovení § 221 písm. a) a § 228 až 243d OSP na konkurz a vyrovnanie vzhľadom na zmysel a účel mimoriadnych opravných prostriedkov [so zreteľom na inštitút zrušenia konkurzu podľa § 44 ods. 1 písm. a) ZKV] len v prípade, že konkurz bol vyhlásený, a nie aj v prípade, že návrh na vyhlásenie konkurzu bol podľa § 13 ods. 1 ZKV zamietnutý z vecných dôvodov (ako tomu bolo aj v prípade návrhu sťažovateľov).

Sťažovatelia ďalej uvádzajú, že uznesením sp. zn. Obdo V 64/2002 z 24. marca 2004 najvyšší súd zamietol ich dovolanie v predmetnej veci dôvodiac, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania.

Sťažovatelia namietajú, že neústavnými rozhodnutiami všeobecných súdov, in fine uznesením najvyššieho súdu sp. zn. Obdo V 64/2002 z 24. marca 2004, ako aj nezákonnými zásahmi ministerstva spravodlivosti a vlády SR do súdneho konania boli porušené ich základné práva a slobody.

1.3. Porušenie označených práv podľa dohovoru a ústavy vidia sťažovatelia okrem iného v tom, že najvyšší súd rozhodol o dovolaní bez toho, aby nariadil pojednávanie, pričom *«... namietané konania prebehli bez nariadenia čo i len jedného verejného pojednávania - teda prebehli v neprítomnosti sťažovateľov a to napriek tomu, odhliadnuc od ústavnej povinnosti, že zákon č. 328/91 Zb. nariadenie pojednávania v konkurznom konaní umožňuje v prvom stupni. Najmä však odvolacie konanie pred NS SR prebehlo utajeným spôsobom (sťažovateľom bol utajený termín rozhodovania súdu, zloženie senátu a pod.), čím boli sťažovatelia, ako aj ďalší účastníci konania, zbavení možnosti uplatnenia zákonných procesných prostriedkov.*

Uvedené porušenie práva sťažovateľov zaručeného právnymi normami – aby sa ich vec „prerokovala verejne“, „bez zbytočných prietahov“ a „v prítomnosti strán“ a aby sa „mohli vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom“, malo za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v neprospech sťažovateľov ako na prvom, tak aj na druhom stupni súdneho konania, ako aj v dovolacom konaní a diskvalifikáciu rozhodovania ako takého.»

1.4. Konania neboli spravodlivé a v uvedených konaniach nekonali nezávislé súdy, resp. konali súdy, ktoré boli konfrontované s hrubým nezákonným nátlakom orgánov štátnej správy a moci, predovšetkým ministerstva spravodlivosti a vlády SR.

Podľa sťažovateľov v tejto súvislosti neobstojí tvrdenie najvyššieho súdu obsiahnuté v jeho uznesení sp. zn. Obdo V 64/2002 z 24. marca 2004, podľa ktorého *„... žiaden z orgánov však nemá oprávnenie, ani prostriedky na ovplyvňovanie súdov, keďže súdy vykonávajú svoju funkciu oddelene od iných štátnych orgánov...“*. Podľa sťažovateľov *„sťažnostný spis Odporcu 2 (ministerstva spravodlivosti, pozn.): 7373/01... ktorý mal prešetrovať tzv. prietahy v konaní bol nelegálne založený spis slúžiaci výlučne na intervencii do konaní (...)"*.

1.5. Sťažovatelia poukazujú aj na to, že *„V konaní pred NS SR 1 Obo 109/02 – o odvolaní proti rozhodnutiu Krajského súdu v Bratislave 5 K 179/99 rozhodoval vylúčený sudca/senát – predsedníčka senátu JUDr. M. F. (resp. celý senát NS SR, ktorému predsedala).*

Predovšetkým je potrebné uviesť, že odvolací súd neoznámil sťažovateľom zloženie senátu a znemožnil im tak využiť zákonné právo vyjadrenia sa k zaujatosti sudcov konajúcich vo veci. (...)“ Sťažovatelia tvrdia, že po zistení zloženia senátu, čo im bolo dlhodobo odmietané sprístupniť, podal sťažovateľ 2 ihneď (13. augusta 2002) námietku zaujatosti predsedníčky senátu vo veci sp. zn. 1 Obo 109/02 JUDr. M. F., resp. námietku zaujatosti členov „jej senátu, ktorí vo veci rozhodovali“. Námietku zaujatosti vzniesol sťažovateľ 2 z dôvodu, že podľa jeho názoru už v konaní o odvolaní proti rozhodnutiu bývalého Mestského súdu v Bratislave v obdobnej veci (návrhu právneho predchodcu sťažovateľov na usporiadanie majetkových pomerov právneho predchodcu Slovenských telekomunikácií, a. s., v konaní podľa ZKV) vedenej pod sp. zn. 38 K 10/96 „... konala JUDr. M. F. a jej senát nezákonne a neústavne, lebo v opačnom prípade by nemohli ako vecne správne potvrdiť rozhodnutie súdu, ktoré sa v meritórnej otázke odvolávalo na síce zákonné – no protiústavné ustanovenie ZKV, o ktorého ústavnosti prebiehalo v čase jej rozhodovania konanie pred Ústavným súdom SR. (...) Keďže odvolací súd neoboznámil účastníkov konania so zložením senátu neobstojí ani tvrdenie dovolacieho súdu, že odvolací senát rozhodoval skutočne pred tým ako bola námietka zaujatosti vznesená. Keďže súd nedal možnosť na vznesenie námietky jeho konanie bolo automaticky nelegitímne a teda dôvodom na vyhovie dovolaniu“.

1.6. Sťažovatelia taktiež namietajú, že štátne orgány Slovenskej republiky, najmä ministerstvo spravodlivosti a vláda SR prekročili svoje ústavou vymedzené právomoci a vykonali úkony, ktoré im zo žiadneho právneho predpisu nevyplyvali. Sťažovatelia v tejto súvislosti poukazujú na korešpondenciu predstaviteľov Slovenských telekomunikácií, a. s., s ústrednými orgánmi štátnej správy (najmä s Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky) týkajúcu sa právneho postavenia Slovenských telekomunikácií, a. s., vzhľadom na prebiehajúce konanie o návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok Slovenských telekomunikácií, a. s., so zreteľom na prebiehajúci proces privatizácie Slovenských telekomunikácií, a. s., ako aj na list bývalého veľvyslanca Spolkovej republiky Nemecko v Slovenskej republike z 10. augusta 2001 adresovaný predsedovi vlády SR, týkajúci sa otázok právnej istoty pre potenciálneho investora Deutsche Telekom AG ohľadne právneho postavenia Slovenských telekomunikácií, a. s. Sťažovatelia

sú toho názoru, že ministerstvo spravodlivosti v uvedenom kontexte účelovo založilo sťažnostný spis 7373/01 „... a v rámci neho vykonávalo cielené zásahy do súdnych konaní“.

1.7. Na základe vyššie uvedených skutočností sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd nálezom „potvrdil namietané porušenie základných práv a slobôd v konaní vedenom pred Najvyšším súdom SR (a Krajským súdom v Bratislave) č. j.: Obdo V 64/2002 (resp. pod sp. zn. 1 Obo 109/02, resp. 5 K 179/99):

Odporca 1 (najvyšší súd, pozn.) porušil článok 1, článok 46, ods. 1, článok 48, ods. 2 Ústavy SR

Odporca 1 porušil článok 6.1, článok 13, článok 14, článok 17 Európskeho dohovoru o ochrane základných práv a ľudských slobôd

Odporca 2 porušil článok 1, článok 2, ods. 2 Ústavy SR

Odporca 3 porušil článok 1, článok 2, ods. 2 Ústavy SR“.

Sťažovatelia taktiež navrhli, aby ústavný súd rozhodol o priznaní primeraného finančného zadostučinenia:

„Odporca 1, odporca 2 a odporca 3 sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť navrhovateľovi 1 sumu 75.000.000.000,- Sk

navrhovateľovi 2 sumu 5.000.000.000,- Sk

ako aj náklady konania.

Všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia.“

II.

2.1. Ústavný súd je podľa článku 127 ods. 1 ústavy oprávnený rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu nie je ústavný súd súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03, III. ÚS 181/04).

Sťažovatelia sa ochrany svojich práv vo vzťahu k postupu a rozhodnutiam krajského súdu a najvyššieho súdu v predmetnej veci, ktorými bol právoplatne zamietnutý návrh na vyhlásenie konkurzu v podstate pre nedostatok ich vecnej legitímácie ako navrhovateľov

konkurzu (sporné a nepreukázané pohľadávky navrhovateľov), mohli (so zreteľom na uvádzané dôvody ústavnej sťažnosti) účinne domáhať podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a aj sa domáhali využitím mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania na dovolacom súde, ktorým je najvyšší súd (pozri tiež nález ústavného súdu č. k. IV. ÚS 31/03–16 z 26. februára 2003). Najvyšší súd bol teda súdom, ktorý rozhodoval (v zmysle čl. 127 ústavy) o ochrane práv a slobôd sťažovateľov, porušenie ktorých namietajú v sťažnosti podanej ústavnému súdu vo vzťahu ku konaniu vedenému na krajskom súde pod sp. zn. 5 K 179/99, ako aj vo vzťahu k následnému odvolaciemu konaniu v predmetnej veci vedenému na najvyššom súde (ako súde odvolacom) pod sp. zn. 1 Obo 109/02.

V právomoci ústavného súdu zostalo preto následne iba posúdenie, či účinky výkonu právomoci najvyššieho súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím o dovolaní sťažovateľov (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. Obdo V 64/2002 z 24. marca 2004, proti ktorému nie je prípustný ďalší opravný prostriedok) sú zlučiteľné s označenými článkami ústavy a dohovoru.

2.2. Napadnutým rozhodnutím odmietol najvyšší súd dovolania sťažovateľov dôvodiac, že podľa jeho názoru v prejednávanej veci nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, a to ani podľa § 237 písm. f) a g) OSP, na ktorý sťažovatelia poukázali.

Najvyšší súd v tejto súvislosti uviedol: *„Pod odňatím možnosti pred súdom konať [§ 237 písm. f) O. s. p.] treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania však môže byť len porušenie konkrétneho procesného ustanovenia, ak bezprostredne viedlo k odňatiu možnosti konať pred súdom. Ak procesný predpis súdu určitú povinnosť neukladá, nemôže byť postup súdu, ktorý je v súlade s ním, dôvodom prípustnosti dovolania. V konkurznom konaní súdy rozhodujú uznesením. Pojednávanie nariadenia len v prípadoch stanovených zákonom, inak len, ak to súd považuje za potrebné (§ 66a ZKV). Pre vyhlásenie konkurzu, ani pre zamietnutie návrhu na vyhlásenie konkurzu zákon nepredpisuje nariadenie pojednávania. Rovnako pre*

prejednanie odvolania, ktoré smeruje proti uzneseniu, Občiansky súdny poriadok nepredpisuje pre odvolací súd nariadenie pojednávania [§ 214 ods. 2 písm. c) O. s. p.]. Ak súd prvého stupňa rozhodol o návrhu na vyhlásenie konkurzu bez nariadenia pojednávania a odvolací súd jeho rozhodnutie, rovnako bez nariadenia pojednávania, potvrdil, ani jeden z konajúcich súdov v tomto smere neporušil žiadne ustanovenie procesného predpisu. Ich postup, ktorý bol v súlade s procesným predpisom, nemôže zakladať prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) O. s. p.

Sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti (§ 14 ods. 1 O. s. p.). O tom, či je sudca Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vylúčený, rozhodne iný senát tohto súdu. Ak bolo rozhodnuté, že sudca je vylúčený, predseda súdu určí namiesto neho iného sudcu, alebo prikáže vec inému senátu (§ 16 ods. 1, 2 O. s. p.). Je nepochybné, že rozhodnutie súdu o tom, že JUDr. F. je z prejednávania veci vylúčená, by bolo prekážkou pre to, aby vo veci konala a rozhodovala. Ak by napriek tomu vo veci konala, zakladalo by to prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. g) O. s. p. Takéto rozhodnutie však vydané nebolo a ani nebol dôvod pre konanie o tom, či je alebo nie je vylúčená. Z obsahu spisu vyplýva, že podanie s námietkou zaujatosti JUDr. F. podal navrhovateľ 1) osobne (jeho konateľ) na súd 13. augusta 2002 o 14.10 hod. Ako vyplýva z vyjadrenia JUDr. F., o odvolaní vo veci rozhodoval a rozhodol senát bez pojednávania 13. augusta 2002 v dopoludňajších hodinách. Senát rozhodoval práve v tento deň preto, že od nasledujúceho dňa čerpala jedna z členiek senátu dovolenku až do 2. septembra 2002. Podanie navrhovateľa prevzala nasledujúci deň 14. augusta 2002.

Dovolací senát nemal dôvod pochybovať o pravdivosti tvrdenia predsedníčky senátu, tým viac, že i z vlastných skúseností je mu známe, že senáty Najvyššieho súdu Slovenskej republiky veci bez nariadenia pojednávania prejednávajú obyčajne doobeda. O tom, či je JUDr. F. vylúčená, iný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorému bola vec predložená (sp. zn. Ndob 546/02) nerozhodoval, pretože námietku považoval za irelevantnú, keďže namietaná sudkyňa už vo veci rozhodla.

Uvedená procesná situácia však nevylučuje, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca. Sudca je vylúčený z prejednávania veci, ak sú pre to dané dôvody uvedené v § 14 O. s. p. V takom prípade je sudca vylúčený zo zákona a nie až rozhodnutím súdu. Ak teda

dovolatelia tvrdia, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca, musel pri posudzovaní takto namietanej vady riešiť otázku vylúčenia dovolací súd.

Sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (§ 14 ods. 1 O. s. p.).

Ustanovenie § 14 ods. 1 O. s. p., z ktorého je treba vychádzať pri posudzovaní námietky zaujatosti, predpokladá taký vzťah osobného záujmu sudcu vo veci, alebo taký jeho osobný vzťah k účastníkom konania, či ich zástupcom, ktorý by i pri všetkej snahe o nestrannosť mohol ovplyvniť objektívny postup sudcu v konaní a pri rozhodovaní. (...) JUDr. F. vo vyjadrení k námietke zaujatosti uviedla, že sa necíti byť zaujatá, účastníkov nepozná a nemá k nim žiaden vzťah. Navrhovateľ 1/ v námietke a ostatní dovolatelia v dovolaniach ani netvrdia, že JUDr. F. alebo členovia dovolacieho senátu (správne malo byť odvolacieho senátu, pozn.) k účastníkom, k ich zástupcom alebo k veci majú dajaký vzťah. Dôvod vylúčenia JUDr. F. vidia v tom, že už rozhodovala vo veci rovnakých účastníkov. Rozhodovanie sudcu v inej veci, i keď rovnakých účastníkov však nemôže byť dôvodom pre jeho vylúčenie. Z uvedených dôvodov dovolací súd nezistil dôvod, pre ktorý by JUDr. F. bola vylúčená z prejednávania predmetnej veci a tým ani dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) O. s. p.

Vzhľadom na zákonnú (§ 242 ods. 1 O. s. p.) povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O. s. p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie existencie väd dovolateľom priamo namietaných, ale zaoberal sa otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou inou vadou vymenovanou v § 237 písm. a) až g) O. s. p.

Dovolatelia 1/ a 2/ v dovolaniach uvádzajú, že odmietli, resp. odmietajú jurisdikciu súdov Slovenskej republiky podľa čl. 32 Ústavy Slovenskej republiky z dôvodu, že vedúci pracovníci úpadcu prostredníctvom veľvyslanca Nemecka, predsedu vlády, ministra spravodlivosti a predsedníčky krajského súdu ovplyvňovali konanie sudkyne na súde prvého stupňa. I keď sa citovaný článok ústavy netýka súdov, dovolatelia zrejme z neho vyvodzujú, že dôsledkom takéhoto postupu je strata právomoci slovenských súdov vo veci konať. Podľa čl. 141 Ústavy súdnictvo v Slovenskej republike vykonávajú nezávislé a nestranné súdy oddelene od iných štátnych orgánov. Je nepochybné, že sa tým myslia súdy Slovenskej republiky. Dovolateľmi citovaný článok, ale ani žiadne iné ustanovenie Ústavy neumožňuje

odňatie právomoci slovenských súdov vykonávať súdnictvo na území Slovenskej republiky. Krajský súd v Bratislave i Najvyšší súd Slovenskej republiky v postavení odvolacieho súdu mali právomoc a boli príslušné na konanie vo veci. Nič by na tom nezmenilo, ani keby sa niekto skutočne pokúsil rozhodovanie súdu v konkrétnej veci neprípustným spôsobom ovplyvňovať. Nebol preto daný ani dovolací dôvod podľa § 237 písm. a). Dovolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné uviesť, že nie je možné zabrániť, aby sa ktokoľvek obrátil na ktorýkoľvek výkonný, alebo iný štátny orgán so žiadosťou o pomoc alebo intervenciu v súdnom konaní. Žiadny z orgánov však nemá oprávnenie, možnosť, ani prostriedky na ovplyvňovanie rozhodovania súdov, keďže súdy svoju funkciu vykonávajú oddelene od iných štátnych orgánov. Ani z dokladov, ktoré navrhovatelia v priebehu konania na nižšom stupni a v dovolacom konaní predložili, nevyplýva, že by niektorý zo štátnych orgánov (najmä Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky) ovplyvnilo alebo ovplyvňovalo rozhodovanie súdu v predmetnej veci. Za protiprávne ovplyvňovanie súdneho konania nie je možné považovať konanie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky smerujúce k prešetrovaniu sťažnosti na postup súdu (prieťahy v konaní) podľa osobitného predpisu (zákon č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a voľbách prísediacich. (...))“

2.3. Z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. Obdo V 64/2002 z 24. marca 2004, s prihliadnutím na obsah súdneho spisu týkajúceho sa predmetnej veci, na obsah podaní sťažovateľa a ostatné rozhodnutia v predmetnej veci, je podľa názoru ústavného súdu zjavné, že najvyšší súd sa vecne zaoberal všetkými námietkami sťažovateľov. Z jeho záverov nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Ústavný súd sa vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti nedomnieva, že by závery najvyššieho súdu v predmetnej veci bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné so sťažovateľmi označenými článkami ústavy a dohovoru.

2.4. Pokiaľ sťažovatelia namietajú rozhodnutie najvyššieho súdu o dovolaní bez nariadenia pojednávania, je potrebné uviesť, že najvyšší súd postupoval v predmetnej veci v súlade s príslušným zákonom upravujúcim procesný postup v dovolacom konaní. Podľa § 243a ods. 3 OSP o dovolaní proti uzneseniu sa rozhoduje vždy bez pojednávania.

Rozhodovanie najvyššieho súdu pritom spočívalo v riešení právnych otázok, t. j. v právnom posúdení námietok sťažovateľov s ohľadom na skutkový stav vyplývajúci zo spisového materiálu a listinných dôkazov predložených sťažovateľmi. Povaha otázok, ktoré boli predmetom posúdenia najvyšším súdom v dovolacom konaní, preto podľa ústavného súdu nevyžadovala nariadenie pojednávania v predmetnej veci.

Najvyšší súd neakceptoval námietku sťažovateľov o tom, že konania pred krajským súdom (sp. zn. 5 K 179/99) aj najvyšším súdom (sp. zn. 1 Obo 109/02) prebehli bez nariadenia pojednávania, s poukazom na skutočnosť, že postup oboch označených súdov bol v súlade so zákonom [§ 66a ods. 2 ZKV a § 214 ods. 2 písm. c) OSP]. Ústavný súd prihliadajúc na skutočnosť, že sťažovatelia poznajúc relevantnú procesnú právnu úpravu nariadenie pojednávania v žiadnej fáze konania nežiadali so zreteľom na to, že prioritným účelom konkurzného konania nie je rozhodovanie o spornej pohľadávke veriteľa proti dlžníkovi (ktoré je predmetom sporového konania na základe príslušnej žaloby), ale usporiadanie majetkových pomerov dlžníka, ktorý je v úpadku, ako aj na skutočnosť, že súdy návrh sťažovateľov zamietli dospejúc k názoru, že existencia pohľadávok sťažovateľov voči Slovenským telekomunikáciám, a. s., je sporná, pričom v čase ich rozhodovania nebol ukončený spor o určenie existencie právneho vzťahu „*zakladajúceho pohľadávku*“ sťažovateľov, nepovažoval v danom prípade uvedený záver najvyššieho súdu za arbitrárny a ústavne neakceptovateľný.

Uvedené platí aj s ohľadom na skutočnosť, že uznesenie o zamietnutí návrhu na vyhlásenie konkurzu (§ 13 ods. 1 ZKV) nie je súdnym rozhodnutím, ktorým sa vytvára prekážka veci rozsúdenej. Vyplýva to z toho, že uznesenie o zamietnutí návrhu na vyhlásenie konkurzu nikdy nenadobúda materiálnu právoplatnosť, ale len formálnu právoplatnosť buď pre nepodanie riadneho opravného prostriedku, alebo v dôsledku právoplatného rozhodnutia odvolacieho súdu o odvolaní proti takému uzneseniu.

Toto uznesenie sa uplatní len pre procesnú situáciu, v ktorej došlo k zamietnutiu návrhu na vyhlásenie konkurzu, a v žiadnom prípade toto uznesenie nebráni podaniu ďalšieho návrhu tým istým navrhovateľom proti tomu istému dlžníkovi.

Z toho vyplýva, že sťažovatelia majú účinný právny prostriedok umožňujúci im domáhať sa vyhlásenia konkurzu na majetok dlžníka v prípade jeho úpadku, za ktorý treba považovať právnu možnosť podať nový návrh na vyhlásenie konkurzu, ktorý príslušný konkurzný súd bude musieť prejednať a rozhodnúť o ňom podľa aktuálneho stavu veci bez toho, aby mal možnosť konanie zastaviť pre prekážku veci rozsúdenej (obdobne IV. ÚS 31/03, I. ÚS 154/04).

2.5. Ústavný súd nepovažoval za arbitrárne a ústavne neakceptovateľné ani závery najvyššieho súdu ohľadne namietanej zaujatosti odvolacieho senátu najvyššieho súdu, ktorý rozhodoval v uvedenej veci, resp. o zaujatosti predsedníčky tohto senátu, keďže dôvodom na vylúčenie sudcu nemôžu byť iba okolnosti spočívajúce v jeho právnom názore, prípadne v procesnom postupe v inej ním prejednáwanej veci. V tejto súvislosti nemožno akceptovať ani námietku sťažovateľov, že im neboli známe zloženie odvolacieho senátu a termín prerokovania odvolania najvyšším súdom, v dôsledku čoho mali byť sťažovatelia zbavení možnosti uplatnenia svojich procesných práv vrátane práva namietat' zaujatosť vo veci konajúceho senátu (sudcu).

Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch a sudcoch“) všetci sú si pred zákonom aj pred súdom rovní. Každý má právo na ochranu svojich práv, slobôd a právom chránených záujmov pred súdom, pokiaľ zákon nezveruje túto ochranu iným orgánom. Súd rozhodujú samy a nezávisle, či vec, ktorá im bola predložená na rozhodnutie, patrí do ich právomoci.

Podľa § 7 ods. 2 citovaného zákona nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Zákonným sudcom je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a je určený rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednáwanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie v senáte.

Obsahové náležitosti, postup tvorby a zostavovania rozvrhu práce, ako aj spôsob prideľovania jednotlivých vecí sudcom a vyšším súdnym úradníkom upravujú ustanovenia § 26 a § 27 ods. 1, 2 a 3 citovaného zákona.

Podľa § 27 ods. 4 zákona o súdoch a sudcoch evidencia rozdeľovania vecí na prejednanie musí zabezpečovať takú možnosť kontroly, aby si každá osoba, ktorá má na veci právny záujem, mohla nazretím do spisu a evidenčných pomôcok preveriť pridelenie vecí zákonnému sudcovi.

Podľa § 27 ods. 5 zákona o súdoch a sudcoch každý má právo nazrieť do rozvrhu práce a robiť si z neho výpisy a odpisy.

Sťažovatelia v dovolacom konaní ani v konaní pred ústavným súdom nepredložili žiaden relevantný dôkaz o tom, že využili svoje právo podľa § 27 ods. 4 zákona o súdoch a sudcoch, resp. že sa uplatnenia tohto práva počas odvolacieho konania pred najvyšším súdom domáhali a že by im toto právo bolo odopreté. Rovnako nepredložili sťažovatelia žiaden dôkaz o tom, že by žiadali najvyšší súd o oznámenie termínu prerokovania odvolania v predmetnej veci.

2.6. Najvyšší súd sa v napadnutom rozhodnutí sp. zn. Obdo V 64/2002 z 24. marca 2004 vyrovnal aj s námietkou sťažovateľov, že konania neboli spravodlivé, nekonali v nich nezávislé súdy, resp. išlo o súdy konfrontované s hrubým nezákonným nátlakom orgánov štátnej správy a moci, predovšetkým ministerstva spravodlivosti a vlády SR.

Časť argumentácie v odôvodnení uvedeného rozhodnutia, ktorú sťažovatelia spochybňujú: „... žiaden z orgánov však nemá oprávnenie, ani prostriedky na ovplyvňovanie súdov, keďže súdy vykonávajú svoju funkciu oddelene od iných štátnych orgánov...“, nie je možné vytrhávať z kontextu odôvodnenia, v ktorom najvyšší súd citovaný výrok použil, keď okrem uvedeného konštatoval, že ani na základe dokladov, ktoré sťažovatelia v priebehu konania na nižšom stupni a v dovolacom konaní predložili (preukazujúcich korešpondenciu, resp. rokovania zástupcov Slovenských telekomunikácií, a. s., Deutsche Telekom AG s Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky ohľadne právneho postavenia Slovenských telekomunikácií, a. s., vzhľadom na prebiehajúci proces privatizácie, prípadne rokovania iných orgánov k uvedenej otázke), nemožno vyvodiť, že by niektorý zo štátnych orgánov vrátane ministerstva spravodlivosti ovplyvnil alebo ovplyvňoval rozhodovanie súdu v predmetnej veci. Za protiprávne

ovplyvňovanie súdneho konania nie je možné považovať konanie ministerstva spravodlivosti smerujúce k prešetreniu sťažnosti na postup súdu z hľadiska prietahov v konaní podľa osobitného predpisu [zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov].

2.7. Vzhľadom na uvedené dôvody dospel ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde k záveru, že účinky výkonu právomoci najvyššieho súdu v danom prípade sú zlučiteľné so sťažovateľmi označenými právami podľa ústavy a dohovoru. Sťažnosť sťažovateľov preto v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

2.8. Pokiaľ sa sťažovatelia súčasne domáhali, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že ministerstvo spravodlivosti a vláda SR porušili čl. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, ústavný súd konštatuje, že samotná formulácia tejto časti petitu nezodpovedá zákonným požiadavkám, a to z dôvodu, že je neurčitá a nezrozumiteľná. Vzhľadom na to ústavný súd v tejto časti sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Ústavný súd ďalej poznamenáva, že sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy môžu právnické osoby alebo fyzické osoby namietat iba porušenie svojich základných práv a slobôd. Citovanou časťou petitu však sťažovatelia žiadajú vysloviť porušenie čl. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy vyjadrujúcich princíp resp. zásady právneho štátu bez spojitosti s vyslovením porušenia svojich práv, čo v konaní o sťažnosti ústava ani zákon o ústavnom súde neumožňujú.

Jednou zo zákonných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je navyše jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty

je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako oneskorene podanej (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť.

Sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je teda časovo neobmedzený prostriedok ochrany ústavnosti (napr. I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, III. ÚS 62/02). Vzhľadom na to, že podstatou tvrdení sťažovateľov o porušení ich označených základných práv sú skutočnosti, o ktorých sa sťažovatelia dozvedeli zjavne pred podaním dovolaní koncom roka 2002 (čo vyplýva z ich obsahu, ako aj z pripojených príloh), a pretože v čase, keď bola ústavnému súdu doručená ich spoločná sťažnosť, t. j. 3. augusta 2004, už uplynula lehota ustanovená pre tento typ konania pred ústavným súdom, dospel ústavný súd k záveru, že uvedená sťažnosť bola v tejto časti podaná aj oneskorene.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. decembra 2004